

Riječ direktora

Bilten, izdanje 2019* Direkcije za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH (DEP) tematski je posvećen pretvaranju najveće globalne agende današnjice "Agenda za održivi razvoj 2030" u konkretne aktivnosti u Bosni i Hercegovini.

Dimenzije održivog razvoja (okolišna, društvena i gospodarska) provode se putem sedamnaest ciljeva održivog razvoja i 169 podciljeva u sljedećim područjima: siromaštvo i nejednakost, sigurnost opskrbe hranom, kvaliteta života i dobrobit za sve, zdravlje, obrazovanje, održiva potrošnja i proizvodnja, zaposlenost, rast, infrastruktura, održivo upravljanje prirodnim resursima, klimatske promjene, rodna ravnopravnost, prilagodljivost, uključivi i održivi gradovi i naselja, klimatske promjene kao i pristup pravosuđu te učinkovite i odgovorne institucije.

Da bi se postigli ciljevi održivog razvoja, važno je da oni budu inkorporirani u najvećoj mogućoj mjeri u strateške dokumente i da se osigura njihovo provođenje. Svi sektori, javni, privatni i građanski, imaju svoju ulogu u ostvarivanju Agende 2030, te stoga trebaju biti uključeni u njeno provođenje. Ciljevi održivog razvoja su sveobuhvatni i odnose se na okoliš, gospodarsku i socijalnu oblast i u skladu su s principom „niko ne smije biti zapostavljen“.

DEP uz potporu Vijeća ministara i UN-a te u suradnji sa svim relevantnim institucijama u BiH nastavlja rad na provedbi Rezolucije UN A/RES/70/1 i aktivnom informiranju svih sudionika o ciljevima održivog razvoja.

Direktor : Zoran Zeljko

„U ime naroda kojima služimo usvojili smo povijesnu odluku o sveobuhvatnom, dalekosežnom i usredotočenom na ljude setu univerzalnih i transformativnih ciljeva. Riječ je o Agendi bez presedana. To su univerzalni ciljevi koji uključuju cijeli svijet, razvijene i zemlje u razvoju.“

(Iz rezolucije UN A/RES/70/1)

Aktivnosti u Bosni i Hercegovini tijekom 2019.godine

Formirana radna grupe za planiranje provođenja ciljeva, u okviru projekta „Potpora pripremi za implementaciju Ciljeva održivog razvoja (COR) i angažman privatnog sektora“, inicirala je formiranje dodatne tri podgrupe koje će se konkretnije baviti ishodima Projekta i to: 1. Podgrupa za statistiku, 2. Podgrupa za Okvir ciljeva održivog razvoja u BiH te 3. Podgrupa za izradu prvog Dobrovoljnog izvještaja Bosne i Hercegovine o provođenju Agende 2030 i ciljeva održivog razvoja.

Podgrupa za statistiku:

Podgrupom kopresjedavaju Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine i UNICEF. Ostali članovi su predstavnici: Federalnog zavod za statistiku, Republičkog zavoda za statistiku, Direkcije za ekonomsko planiranje, Federalnog zavoda za programiranje razvoja te UN agencije u Bosni i Hercegovini. Glavna zadaća ove podgrupe je da obezbjedi indikatore koji će da prate implementaciju Okvira ciljeva održivog razvoja. Podgrupa za statistiku također utvrđuje kompatibilnost BH zvanične statistike sa 232 jedinstvena SDG indikatora.

Podgrupa za izradu Okvira ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini

Ovom podgrupom presjedava Direkcija za ekonomsko planiranje. Članovi radne grupe su predstavnici relevantnih institucija svih razina vlasti: Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS-a, Jedinica za strateško planiranje pri Generalnom sekretarijatu Vlade RS-a te predstavnici Brčko distrikta i Ujedinjeni narodi u BiH. Radna grupa se redovno sastaje i tokom 2019. godine održala je više dvodnevni radnih sastanka koji su služili za utvrđivanje Mape puta za planiranje provedbe ciljeva održivog razvoja u BiH u sljedećem 10-o godišnjem periodu, te uvrštavanje komentara na Nacrt dokumenta relevantnih institucija na svim nivoima vlasti.

Podgrupa za izradu Dobrovoljnog izvještaja

Ministarstvo vanjskih poslova BiH je presjedavalo ovom podgrupom. Osnovni zadatak podgrupe bila je izrada Dobrovoljnog izvještaja. Članovi radne grupe, pored Ministarstva vanjskih poslova BiH i UN predstavnika bili su i: Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS-a, te predstavnik Vlade Brčko Distrikta. Do 2030 godine svaka zemlja je u obavezi prezentirati barem dva Dobrovoljna izvještaja. Izvještaj je prezentiran 16. jula ove godine na UN Političkom forumu visoke razine u New Yorku. Šef delegacije, ujedno i presenter Dobrovoljnog izvješća bio je gosp. Josip Brkić, zamjenik ministra Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine.

Ciljevi održivog razvoja obuhvataju sljedeće teme:

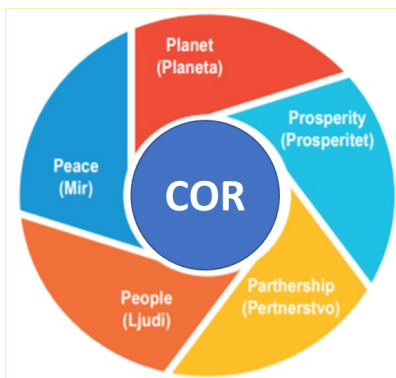
Ljudi: Odlučni smo da okončamo siromaštvo i glad u svim njihovim oblicima i dimenzijama, osiguramo da sva ljudska bića mogu ostvariti svoj potencijal na dostojanstven i ravnopravan način i u zdravom okruženju.

Planeta: Odlučni smo da zaštitimo planetu od degradacije, između ostalog, i putem održive potrošnje i proizvodnje, održivog upravljanja njenim prirodnim resursima i preduzimanjem hitnih aktivnosti u oblasti klimatskih promjena kako bi mogli zadovoljiti potrebe sadašnje i budućih generacija.

Prosperitet: Odlučni smo osigurati svim ljudskim bićima prosperitetan i ispunjen život te gospodarski, društveni i tehnološki napredak u sudejstvu sa prirodom.

Mir: Odlučni smo da negujemo mira, pravedna i inkluzivna društva u kojima nema straha i nasilja. Održivog razvoja ne može biti bez mira niti mira bez održivog razvoja.

Partnerstvo: Odlučni smo da za provedbu ove Agende mobiliramo potrebna sredstva kroz obnovljeno Globalno partnerstvo za održivi razvoj, na temelju duha ojačane globalne solidarnosti.

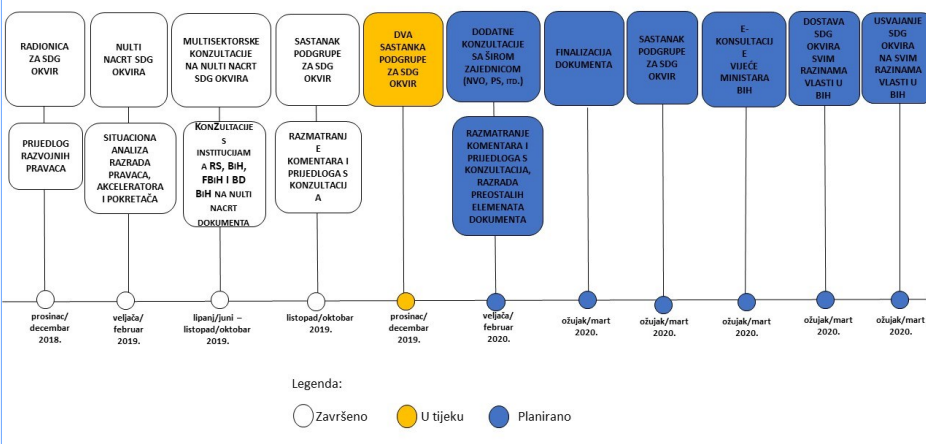
"Agenda 2030 je plan djelovanja za ljude, planetu i prosperitet. Njen cilj je da osnaži univerzalni mir u većoj slobodi. Ovaj plan će provoditi sve zemlje i sve zainteresirane strane, djelujući kroz partnerstvo zasnovano na saradnji. Riješeni smo da čovječanstvo oslobodimo tiranije siromaštva i neimaštine, kao i da oporavimo i zaštitimo našu planetu." (Iz rezolucije UN A/RES/70/1)

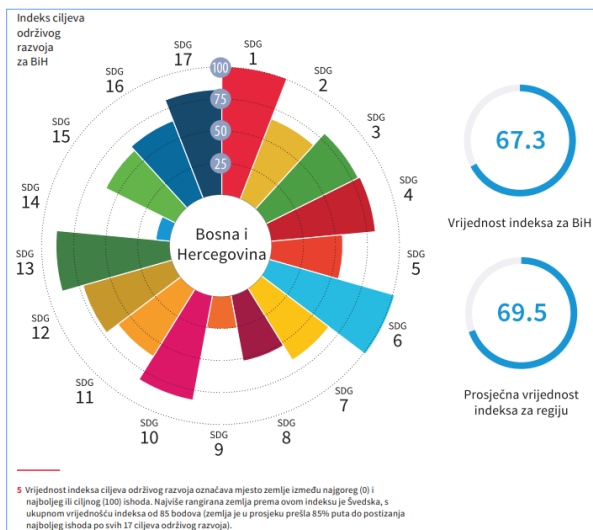
Šta je Okvir ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini i koji su principi?

Okvir ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini je jedinstveni dokument koji služi svim nivoima vlasti da kroz svoje strateške dokumente adresiraju one targete koje su od ključne važnosti za Bosnu i Hercegovinu. Dokument je u radnoj formi te sami sadržaj nije konačan, ali kako bi se bolje razumjela suština okvira, **definisani su principi**:

1. Svi nivoi vlasti u BiH prepoznaju suštinski potencijal provedbe Agende 2030 i vide to kao mogućnost za unapređenje društvenih, ekonomskih i okolišnih aspekata života u zemlji kao i značajno poboljšanje regionalne saradnje. Stoga, svi nivoi vlasti su posvećeni zajedničkom postizanju Ciljeva održivog razvoja, u skladu sa svojim ustavnim nadležnostima i međunarodnim principima i standardima ljudskih prava.
2. Agenda 2030 je za BiH pokretač promjena na mnogo načina. Odabir trenutka i njen univerzalni karakter nude jedinstvenu priliku za holistički pristup razvoju, a njena uvezanost omogućava vlastima na svim nivoima da rade zajedno, uče jedni od drugih te uspostavljaju čvrsta i otvorena partnerstva.
3. BiH nastoji postati članica porodice Europske unije. Pristupanje Europskoj uniji i Agenda 2030 su procesi koji su komplementarni i uzajamno se podržavaju, što potiče institucije i građane da teže boljem društvu i budućnosti gdje niko neće biti isključen te gdje su ljudi, prosperitet, mir, partnerstvo i briga za planetu u središtu bolje i zajedničke budućnosti.
4. Okvir Ciljeva održivog razvoja u BiH je u središtu Agende 2030 za Bosnu i Hercegovinu. Okvir odgovara na postojeće i nove izazove kroz utvrđivanje širih razvojnih pravaca putem kojih vlasti na svim nivoima i društvo u BiH nastoje doprinijeti njihovom postizanju.
5. Okvir Ciljeva održivog razvoja usmjerava buduće procese strateškog planiranja na nivou BiH, Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Putem ovih procesa, svi nivoi vlasti definirat će svoje prioritete, mjere i aktivnosti u skladu sa ustavnim nadležnostima te osigurati doprinos postizanju Agende 2030.
6. Svi nivoi vlasti BiH nastojat će dodatno ojačati sisteme strateškog planiranja i upravljanja razvojem, jer su koherentni sistemi, čvrste međusektorske veze i koordinacija od suštinskog značaja za efikasno planiranje, provedbu, praćenje i izvještavanje o Agendi 2030.
7. Pri inkorporiranju Agende 2030 u strateške dokumente, vlasti na svim nivoima nastojat će poticati participatorni pristup u kojem svi akteri imaju ulogu u izgradnji održivog društva. U tom smislu, učiniće se napor da se u fokus stave potrebe i perspektive žena i djevojaka i svih onih koji su u nepovoljnijem položaju i koji često imaju najmanje koristi od razvojnih procesa.

Vremenski okvir Mape puta za planiranje provedbe Ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini

Izvor slike: Dobrovoljni izvještaj

bodova), Srbije (40. mjesto/72,1 bod) te odmah ispod vrijednosti indeksa za Republiku Sjevernu Makedoniju (61. mjesto/69,0 bodova), Albanije (62. mjesto/68,9 bodova) i Crne Gore (69. mjesto/67,6 bodova). Vrijednost indeksa ciljeva održivog razvoja označava mjesto zemlje između najgoreg (0) i najboljeg ili ciljnog (100) ishoda. Najviše rangirana zemlja prema ovom indeksu je Švedska, s ukupnom vrijednošću indeksa od 85 bodova (zemlja je u prosjeku prešla 85% puta do postizanja najboljeg ishoda po svih 17 ciljeva održivog razvoja). Prema Izvještaju o indeksu ciljeva održivog razvoja za 2018. godinu, većina zemalja Istočne Europe i Centralne Azije je postigla dobre rezultate u rješavanju siromaštva, unapređenju zdravstvenih i obrazovnih ishoda i u osiguravanju pristupa ključnoj infrastrukturi. Međutim, podaci o trendovima sugeriraju regresiju nekih zemalja u pogledu središnjih dimenzija humanog razvoja. U Izvještaju je također naglašeno da sve zemlje regije trebaju uložiti veća nastojanja kako bi razdvajile ekonomski rast od negativnih učinaka na okoliš.

Aktivnosti Direkcije za ekonomsko planiranje na izradi Okvira.

Međunarodni i domaći angažirani konzultanti izradili su prvi nacrt analize ciljeva održivog razvoja. Analiza je sastavni dio Okvira ciljeva održivog razvoja i prezentirana je na multisektorskim konsultacijama u Sarajevu 13. i 14. juna. Predhodno, Direkcija za ekonomsko planiranje obavila je pripreme sastanke pojedinačno sa ministarstvima na nivou Bosne i Hercegovine.

S ciljem prikupljanja komentara na trenutnu verziju Okvira ciljeva održivog razvoja (analiza i pravci razvoja), Direkcija za ekonomsko planiranje je organizirala jednostavnu radionicu sa predstavnicima svih ministarstava Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Radionica je održana u Sarajevu 17. septembra 2019. godine. Istovremeno prikupljeni su komentari svih nivoa vlasti na nacrt Okvira ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini. Podgrupa za izradu Okvira ciljeva održivog razvoja sastala se 22. i 23. oktobra kako bi pregledali sve komentare te ih zajednički validirali. Također, 22. i 23. decembra održan je sastanak podgrupe kako bi odabrali najpogodnije SDG podciljeve (od 169) koji su kompatibilni sa pravcima razvoja, pokretačima i ubrzivačima razvoja.

Naredni koraci

- formirati radnu grupu na nivou BiH za prilagođavanje Okvira ciljeva održivog razvoja Strateškom okviru za institucije Bosne i Hercegovine;
- izraditi okvir za monitoring i izvještavanje
- Usvajanje okvira na svim nivoima vlasti

Više informacija o Ciljevima održivog razvoja u BiH na www.zamisli2030.ba/